

Η ΑΛΚΗ
ΜΕ
ΜΟΛΥΒΙ,

ΧΑΡΤΙ
ΚΑΙ
ΠΑΙΧΝΙΔΙ

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΞΗ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΜΕ ΑΦΕΤΗΡΙΑ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΗΣ ΑΛΚΗΣ ΖΕΗ

Εγώ τις ατέλειωτες
μεσημεριανές
ώρες πήγαινα
στην κουζίνα. [...]
Έπαιρνα μια
κόλα αλληλογραφίας
με γρακμές και το καλά
ξυσμένο μολύβι μου
φάμπερ νούμερο δύο,
καθόμουνα στο μαρμάρινο
τραπέζι της κουζίνας,
κι εκεί άρχισε
η περιπέτεια της γραφής
που κρατάει ως σήμερα.

Αλκη Ζέη

Αγαπητοί/ές εκπαιδευτικοί,

Η Άλκη Ζέη δε χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις. Ανήκει στους σημαντικότερους Έλληνες συγγραφείς, ενώ τα βιβλία της θεωρούνται σταθμός στην ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, καθώς έχουν αγαπηθεί τόσο από το νεανικό όσο και από το ενήλικο κοινό, έχουν μεταφραστεί σε πάνω από είκοσι γλώσσες και κυκλοφορούν σε πολλές χώρες του εξωτερικού.

Στα έργα της η συγγραφέας μετατρέπει προσωπικά της βιώματα σε μυθιστορηματικές καταστάσεις, επιτρέποντας στους ήρωές της να βλέπουν τα πράγματα με τη δική της ματιά. Χωρίς ίχνος διδακτισμού, αλλά με διάθεση να προβληματίσουν τον αναγνώστη, τα βιβλία της ξεχωρίζουν για την εξαιρετική λογοτεχνικότητα, την καλοδουλεμένη πλοκή και το διάσπαρτο χιούμορ.

Με αφορμή το Λογοτεχνικό Έτος Άλκης Ζέη και τη συμπλήρωση 100 χρόνων από τη γέννησή της (1923), δημιουργήσαμε αυτές τις δραστηριότητες φιλιαναγνωσίας με την πολύτιμη βοήθεια των εκπαιδευτικών Νικολέτας Θεοφιλάτου, Ηλέκτρας Κανατσούλη και Βιβιάννας Λουκέρη. Μπορείτε να τις αξιοποιήσετε στην τάξη, δίνοντας την ευκαιρία στους μαθητές σας να μελετήσουν τα βιβλία μιας από τις σπουδαιότερες συγγραφείς της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας.

Στο τέλος του εντύπου θα βρείτε ένα χρονολόγιο εμπλουτισμένο με φωτογραφικό υλικό, που περιλαμβάνει όλους τους σημαντικούς σταθμούς της ζωής της Άλκης Ζέη: τα μέρη όπου έζησε, τα βιβλία που έγραψε, τους ανθρώπους που συναναστράφηκε.

Αποσπάσματα από τα βιβλία της θα συναντήσουν οι μαθητές και στα σχολικά εγχειρίδια της Λογοτεχνίας. Χάρη σε αυτό το φυλλάδιο όμως θα έχουν την ευκαιρία να εμβαθύνουν στο έργο της και να επεξεργαστούν μέσα από ευχάριστες και στοχευμένες δραστηριότητες τα κείμενα που στιγμάτισαν τη σύγχρονη ιστορία της λογοτεχνίας μας. Δε θα πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι και η ίδια η Άλκη Ζέη έδινε πολύ μεγάλη σημασία στη συμβολή των εκπαιδευτικών σε ό,τι αφορά την καλλιέργεια της αγάπης για το διάβασμα. Τρεφόταν από την επαφή της με τα παιδιά και μέχρι το τέλος της ζωής της έκανε επισκέψεις σε σχολεία για να συνομιλεί μαζί τους. Δεν έχανε ποτέ την ευκαιρία να επαινέσει τους δασκάλους για το έργο τους και να τους ευχαριστήσει που χάρη σε αυτούς γενιές και γενιές παιδιών έρχονται σε επαφή με τα βιβλία της.

Τι εννοώ «καλός δάσκαλος»:

Αυτός ο οποίος δεν κάνει μόνο το καθήκον του, αλλά πάει τα παιδιά παραπέρα, τους μιλάει για άλλα πράγματα, τους προτείνει να διαβάσουν βιβλία. Όλα αυτά δεν είναι μέσα στο πρόγραμμά του. Το πρόγραμμά του είναι να διαβάσει ένα απόσπασμα από ένα σχολικό βιβλίο. Βέβαια, εγώ έχω γνωρίσει μόνο καλούς δασκάλους.

Άλκη Ζέη

Τα δικά μας παιχνίδια

Η Μυρτώ και η Μέλια με την παρέα τους σκαρφίζονται συνεχώς νέα παιχνίδια. Επινοήστε κι εσείς ένα δικό σας παιχνίδι με κανόνες που θα ορίσετε όλοι μαζί και παίξτε το στο προαύλιο. Έπειτα μπορείτε να το προτείνετε και σε άλλες τάξεις του σχολείου σας.

Ένα διαφορετικό σταυρόλεξο

Η Μυρτώ και η Μέλια σε... σταυρόλεξο: Τα παιδιά χωρίζονται σε έξι ομάδες, τρεις για τη Μυρτώ και τρεις για τη Μέλια. Κάθε ομάδα έχει μικρά χρωματιστά αυτοκόλλητα χαρτάκια. Τα μέλη της σκέφτονται και επιλέγουν ένα επίθετο-χαρακτηριστικό για την ηρωίδα τους. Έπειτα γράφουν σε κάθε χαρτάκι ένα γράμμα της λέξης τους. Στη συνέχεια κάθε ομάδα κολλάει στον πίνακα τα γράμματα με ανακατεμένη σειρά και οι υπόλοιποι μαθητές προσπαθούν να μαντέψουν το επίθετο-χαρακτηριστικό. Όταν τελειώσουν όλες οι ομάδες, συνεργάζονται για να δημιουργήσουν σε χαρτί μέτρου ένα σταυρόλεξο με τις λέξεις τους.

Το φαγητό
της Βιτρίνας

«ΕΥ-ΠΟ; ΛΥ-ΠΟ;»

Με τις λέξεις «ΕΥ-ΠΟ» και «ΛΥ-ΠΟ» η Μυρτώ και η Μέλια περιγράφουν τα συναισθήματά τους. Φτιάξτε ένα πανό με χαρτί μέτρου κόβοντας ένα μεγάλο κομμάτι, το οποίο θα χωρίσετε σε δύο στήλες, που η μία θα έχει τίτλο «ΕΥ-ΠΟ» και η άλλη «ΛΥ-ΠΟ». Σε μικρά χρωματιστά αυτοκόλλητα χαρτάκια γράψτε αυτά που σας κάνουν πολύ ευτυχισμένους/ες και εκείνα που σας κάνουν πολύ λυπημένους/ες, και κολλήστε τα στην αντίστοιχη στήλη. Ξεκινήστε εσείς και ζητήστε από τα παιδιά των υπόλοιπων τμημάτων να κάνουν το ίδιο.

Μυστικά σημειώματα

Το καπλάνι «βοηθούσε» συχνά τον Νίκο να αφήνει σημειώματα στα κορίτσια. Φτιάξτε τα δικά σας μυστικά σημειώματα, στα οποία θα γράψετε διάφορες ερωτήσεις, όπως «Ποιο είναι το αγαπημένο σου βιβλίο της Άλκης Ζέη;», «Ποιον ήρωα από τα βιβλία της Άλκης Ζέη έχεις ξεχωρίσει;», «Ποιο είναι το αγαπημένο σου σημείο στο σχολείο;», «Σε ποια μέρη σου αρέσει να πηγαίνεις εκδρομή με το σχολείο;», «Τι μπορεί να κάνει το σχολείο σου καλύτερο;». Έπειτα κρύψτε τα σημειώματα σε διάφορα σημεία μέσα στην τάξη ή ακόμα και στο προαύλιο. Όποιος/α βρίσκει ένα μυστικό σημείωμα γράφει την απάντησή του/της και το κολλάει σε χαρτί μέτρου που βρίσκεται μέσα στην τάξη. Ας ξεκινήσει η αναζήτηση!

Ποιο είναι
το αγαπημένο
σου βιβλίο της
Άλκης Ζέη;

Ποιο είναι
το αγαπημένο
σου σημείο
στο σχολείο;

Η μωβ ομπρέλα

Ανακαλύπτοντας την οικογένεια

Η οικογένειά μας αποτελεί το σημαντικότερο κομμάτι της ζωής μας, γι' αυτό καλό είναι να γνωρίζουμε από πού προερχόμαστε. Σχεδιάστε σε χαρτί μέτρου ένα μεγάλο γενεαλογικό δέντρο και στη συνέχεια συμπληρώστε όλα τα μέλη της οικογένειας των ηρώων του βιβλίου. Μόλις το συμπληρώσετε, αρχίστε να δημιουργείτε το δικό σας. Ρωτήστε τους γονείς σας για το γενεαλογικό σας δέντρο, ώστε με τη βοήθειά τους να μάθετε κι εσείς για τις ρίζες σας.

Φτιάξτε το δικό σας graphic novel

Τα βιβλία της Άλκης Ζέη *Το καπλάνι της βιτρίνας* και *Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου* έχουν διασκευαστεί σε graphic novels, ενώ τον Δεκέμβριο του 2023 αναμένεται να κυκλοφορήσει ακόμα ένα, το *Κοντά στις ράγιες*. Ήρθε η ώρα να φτιάξετε εσείς το graphic novel του βιβλίου *Η μωβ ομπρέλα*. Χωριστείτε σε ομάδες, επιλέξτε το αγαπημένο σας κομμάτι από την ιστορία, φτιάξτε τους διαλόγους και κάντε την εικονογράφηση. Μπορείτε να οργανώσετε μια εκδήλωση στο σχολείο για να το παρουσιάσετε.

Το κουτί της γεφύρωσης

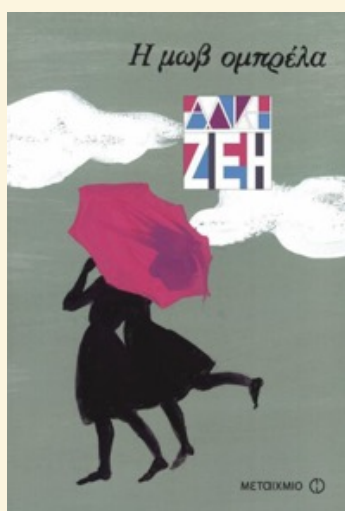
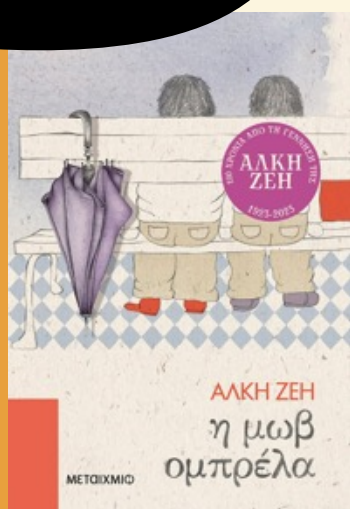
Στο βιβλίο παρατηρείται απόσταση μεταξύ παιδιών και μεγάλων. Οι μεγάλοι δεν μπορούν να καταλάβουν τα παιδιά και τα παιδιά δεν καταλαβαίνουν τους μεγάλους. Βρείτε τα σημεία όπου φαίνεται αυτό. Εσείς αντιμετωπίζετε παρόμοιες καταστάσεις με την οικογένειά σας ή τους δασκάλους σας; Ένα κουτί παπουτσιών θα σας βοηθήσει να χτίσετε μια γέφυρα επικοινωνίας και να συζητήσετε ό,τι σας απασχολεί. Αρχίστε να γράφετε σε χαρτιά για διάφορα γεγονότα που σας στενοχωρούν, που σας κάνουν να αισθάνεστε ότι κανένας δε σας καταλαβαίνει. Διπλώστε τα και βάλτε τα μέσα στο κουτί. Στο «παιχνίδι» αυτό συμμετέχουν τα παιδιά και οι γονείς ή οι εκπαιδευτικοί. Μία φορά την εβδομάδα οργανώστε μια συγκέντρωση, ανοίξτε το κουτί και διαβάστε τι γράφουν τα χαρτιά. Στη συνέχεια συζητήστε όσα διαβάσατε και προτείνετε λύσεις.

Ένα βιβλίο γεμάτο Ιστορία

Η υπόθεση του συγκεκριμένου μυθιστορήματος διαδραματίζεται το καλοκαίρι του 1940, λίγο πριν ξεσπάσει ο πόλεμος ανάμεσα στους Έλληνες και τους Ιταλούς. Σε πολλά σημεία αναφέρονται σημαντικά ιστορικά γεγονότα. Αφού τα εντοπίσετε, γράψτε τα σε χαρτάκια. Στη συνέχεια χωριστείτε σε δύο ομάδες, ανακατέψτε τα χαρτάκια και χρησιμοποιώντας ένα χρονόμετρο προσπαθήστε να τα βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά. Ποια ομάδα θα τα καταφέρει πρώτη;

Τα εξώφυλλα στον χρόνο...

Παρατηρήστε κάποια από τα εξώφυλλα με τα οποία έχει κυκλοφορήσει το βιβλίο *Η μωβ ομπρέλα*. Τι δηλώνει η επιλογή της συγκεκριμένης εικόνας σε κάθε εξώφυλλο; Ποια σημεία της ιστορίας σας θυμίζουν; Ζωγραφίστε το δικό σας εξώφυλλο για το βιβλίο. Ποια σκηνή του θα προτεινάτε να γίνει το εξώφυλλο της επόμενης έκδοσης;

Ο μεγάλος περιπατός του Πέτρου

Η πείνα στην Κατοχή

Όπως αναφέρει ο Πέτρος, στην Κατοχή υπήρχε μεγάλη πείνα. Αναζητήστε μαρτυρίες ανθρώπων που έζησαν εκείνη την περίοδο καθώς και πληροφορίες στο διαδίκτυο για τα τρόφιμα που τους βοήθησαν να επιβιώσουν.

Το δικό μας πανό

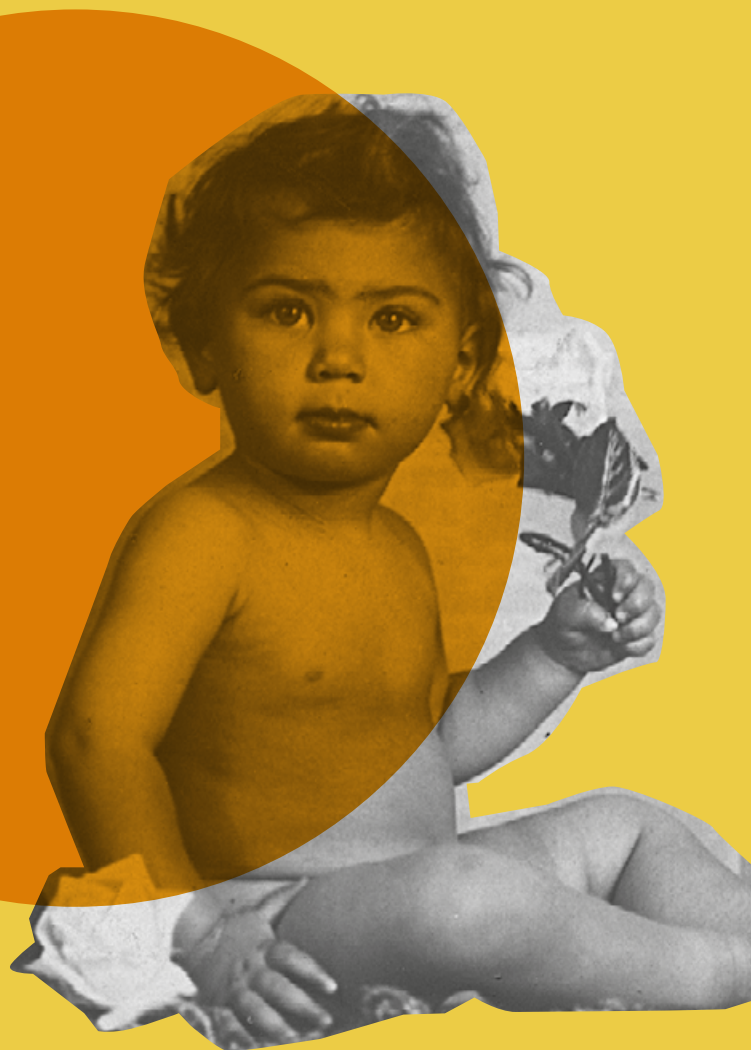
Ο Πέτρος γράφει στους τοίχους τη λέξη «ΣΥΣΣΙΤΙΟ» για να εκφράσει την ανάγκη του κόσμου εκείνη την περίοδο. Συζητήστε στην τάξη και καταγράψτε τις ανάγκες του σύγχρονου κόσμου. Έπειτα φτιάξτε ένα πανό και κρεμάστε το σε έναν τοίχο του σχολείου σας.

Μυστική αλληλογραφία

Ο Πέτρος και ο Σωτήρης είναι φίλοι κολλητοί. Ένα από τα πράγματα που κάνουν ξεχωριστή τη φιλία τους είναι οι αναγραμματισμοί, όπως το «Ρελτίχ Τούπακ», που μόνο οι ίδιοι μπορούν να καταλάβουν. Γράψε ένα γράμμα με αναγραμματισμούς και δημιούργησε τη δική σου μυστική αλληλογραφία με τους συμμαθητές ή την οικογένειά σου.

Μαντέψτε τον ήρωα

Αφού χωριστείτε σε ομάδες, φτιάξτε καρτέλες με τα χαρακτηριστικά διαφόρων ηρώων του βιβλίου. Μπορείτε να συμπεριλάβετε εξωτερικά χαρακτηριστικά, στοιχεία της προσωπικότητάς τους ή χαρακτηριστικές φράσεις τους. Κάθε καρτέλα αντιστοιχεί σε έναν ήρωα. Έπειτα ανακατέψτε τις καρτέλες και μοιράστε τις στις υπόλοιπες ομάδες. Κάθε ομάδα επιλέγει έναν αρχηγό, ο οποίος, όταν έρθει η σειρά του, διαβάζει στα μέλη της ομάδας του μόνο ένα χαρακτηριστικό από την καρτέλα. Ποια ομάδα θα καταφέρει να βρει τον ήρωα με όσο το δυνατόν λιγότερες πληροφορίες;

Κοντά στις ράγιες

Μια εθελοντική δράση

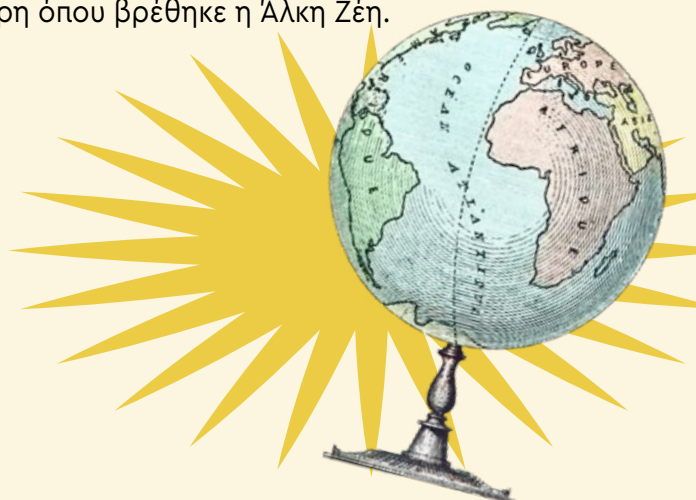
Ο μπαμπάς της Σάσας είναι ένας γιατρός αλλιώτικος από τους άλλους. Προσφέρει εθελοντικά τις υπηρεσίες του σε ανθρώπους που το έχουν πραγματικά ανάγκη. Οργανώστε στην τάξη σας μια εθελοντική δράση που μπορεί να βελτιώσει το σχολείο ή τη γειτονιά σας, π.χ. καθαρισμός τάξης / προαυλίου, καθαρισμός γειτονιάς / πάρκου / παραλίας, ενημερωτικές αφίσες στο σχολείο για την ανακύκλωση, συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών κ.λπ.

«Από ξένο τόπο κι απ' αλαργινό...»

Η Γιούλια είναι μία από τις φίλες της Σάσας. Είναι τσιγγάνα, ζει διαφορετικά, φοράει ιδιαίτερα ρούχα. Υπάρχουν συμμαθητές ή συμμαθήτριές σας και, γενικά, μαθητές ή μαθήτριες στο σχολείο σας που κατάγονται από άλλη χώρα; Μπορείτε να ετοιμάσετε ένα ερωτηματολόγιο με πληροφορίες που θέλετε να μάθετε για κάθε χώρα, π.χ. ποια είναι τα παραδοσιακά φαγητά, οι παραδοσιακές φορεσιές ή γιορτές. Μπορείτε να τους ζητήσετε και φωτογραφίες από τη χώρα τους. Έπειτα οργανώστε μια εκδήλωση όπου θα παρουσιάσετε μαζί με τους συμμαθητές σας από άλλες χώρες τις πληροφορίες που έχετε συγκεντρώσει. Παράλληλα, μπορείτε να συμπεριλάβετε στην εκδήλωση και δοκιμή παραδοσιακών φαγητών από τις συγκεκριμένες χώρες.

Η Άλκη και ο Φεγγάρης συναντιούνται στον χάρτη

Ο Φεγγάρης Φεγγάροβιτς, ο δάσκαλος της Σάσας, ήταν φοιτητής στην Πετρούπολη. Λόγω των πολιτικών συνθηκών εκείνης της εποχής οδηγήθηκε σε εξορία στη Σιβηρία. Όμοια με αυτόν, η Άλκη Ζέη βρέθηκε εξόριστη στη Χίο. Έπειτα από μερικά χρόνια εκείνη ταξίδεψε κι έζησε στη Μόσχα και στη συνέχεια στο Παρίσι. Όταν η πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα άλλαξε, κατάφερε κι επέστρεψε στην Αθήνα. Σε έναν ευρωπαϊκό χάρτη βρες και βάλε μια πινέζα ή ένα αυτοκόλλητο χαρτάκι στα μέρη όπου βρέθηκε ο Φεγγάροβιτς και στα μέρη όπου βρέθηκε η Άλκη Ζέη.

Ήρωες με κοινά στοιχεία...

Ο Ίκαρος έχει αρκετά κοινά στοιχεία με τον Μικρό Πρίγκιπα του Αντουάν ντε Σεντ-Εξιπερί. Αφού διαβάσετε τα δύο βιβλία, χωριστείτε σε δύο ομάδες και σε χαρτί μέτρου φτιάξτε την ταυτότητα που θα περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία κάθε ήρωα/πρωταγωνιστή. Έπειτα παρουσιάστε τις δύο ταυτότητες στην άλλη ομάδα και χρωματίστε με ξυλομπογιές τα κοινά σημεία που εντοπίσατε μεταξύ των ηρώων. Τα εξώφυλλα των δύο βιβλίων μπορεί να σας βοηθήσουν.

Ας ανταλλάξουμε απόψεις

Η ανεργία και το προσφυγικό είναι κάποια από τα φαινόμενα που συναντάμε στο βιβλίο Ένα παιδί από το πουθενά. Χωριστείτε σε ομάδες και αναζητήστε στο διαδίκτυο και σε εφημερίδες πληροφορίες σχετικές με τα παραπάνω θέματα. Με τη βοήθεια του/της δασκάλου/ας σας κάντε μια συζήτηση, όπου κάθε ομάδα θα πρέπει να υπερασπιστεί με επιχειρήματα μια θέση που βρήκε κατά την έρευνά της. Η άλλη ομάδα θα προσπαθήσει να τα αντικρούσει. Με ποια ομάδα θα συμφωνήσουν οι περισσότεροι;

Το ημερολόγιο του Ίκαρου

Αν ο ήρωας του βιβλίου έγραφε ημερολόγιο και αποτύπωνε όλες τις σκέψεις του αλλά και τα γεγονότα της ζωής του σε αυτό, πόσο διαφορετικό πιστεύετε ότι θα ήταν από το βιβλίο που διαβάσατε; Χωριστείτε σε ομάδες, μπειτε στη θέση του Ίκαρου και γράψτε σε ένα ημερολόγιο α) τις

Ένα παιδί
από το
πουθενά

σκέψεις που μπορεί να έκανε και β) τα συναισθήματα που βίωνε σε σημαντικές στιγμές της ζωής του που εσείς θα επιλέξετε. Παρουσιάστε την εργασία σας στην τάξη.

Πορτρέτα των ηρώων

Το βιβλίο δεν έχει εικόνες! Επιλέξτε έναν χαρακτήρα, όποιον εσείς επιθυμείτε, και ζωγραφίστε το πορτρέτο του. Πριν ξεκινήσετε, φτιάξτε μια λίστα με τα εξωτερικά και εσωτερικά χαρακτηριστικά του ήρωα ή κάποιες ενέργειές του. Αυτά τα στοιχεία θα σας βοηθήσουν να ζωγραφίσετε καλύτερα τον ήρωά σας. Εκθέστε τα έργα σας στους διαδρόμους του σχολείου.

Stop bullying

Υποθέστε ότι ήσασταν μάρτυρες στο περιστατικό σχολικού εκφοβισμού (μπούλινγκ) του Ίκαρου από τον συμμαθητή του Πάνο. Χωριστείτε σε τρεις ομάδες. Κάθε ομάδα θα αναλάβει να γράψει ένα σημείωμα. Συγκεκριμένα, η πρώτη ομάδα θα απευθύνεται στον διευθυντή του

σχολείου και στο σημείωμα θα περιγράψει όσα είδε και άκουσε, και θα προτείνει τρόπους αντιμετώπισης ανάλογων περιστατικών. Η δεύτερη ομάδα θα γράψει ένα σημείωμα στον Ίκαρο, στο οποίο θα τον ρωτάει πώς αισθάνθηκε, θα περιγράφει τι ένιωσαν τα μέλη της βλέποντας το περιστατικό και θα προτείνει ένα σχέδιο δράσης ώστε να νιώσει και πάλι ασφάλεια ο Ίκαρος. Η τρίτη ομάδα θα γράψει ένα γράμμα στον Πάνο, στο οποίο θα τον ρωτάει γιατί επέλεξε να συμπεριφερθεί με αυτό τον τρόπο, τι τον οδήγησε σε αυτή την πράξη και αν σκέφτηκε τις συνέπειες που θα έχει η πράξη του στους άλλους ανθρώπους αλλά και στον ίδιο.

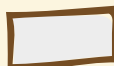
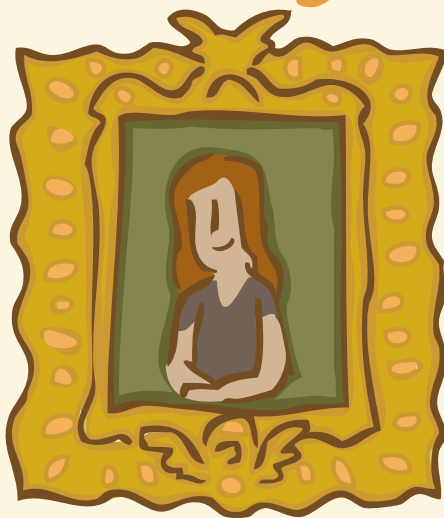

Πρόταση αξιοποίησης έργων των βιβλίων της Άλκης Ζέη

Ένα ξεχωριστό μουσείο

Τι θα λέγατε εάν υπήρχε στο σχολείο σας ένα μουσείο αφιερωμένο στην Άλκη Ζέη; Τι θα βάζατε μέσα; Μήπως τον χάρτη της Σάμου; Το καπλάνι; Τις περιπλανήσεις του Πέτρου στην Αθήνα της Κατοχής; Τον Κλούβιο; Τον Αχιλλέα και την αρραβωνιαστικιά του; Μια βαλίτσα με αναμνήσεις που όλο πάει κι έρχεται; Χωριστείτε σε ομάδες, φτιάξτε ετικέτες για κάθε έκθεμα και αναλάβετε τον ρόλο του ξεναγού. Σχεδιάστε αφίσες και προσκλήσεις για τα γειτονικά σχολεία και υποδεχτείτε τα παιδιά διοργανώνοντας μια γιορτή για το μουσείο σας.

ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ
ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ
ΝΙΚΟΛΕΤΑ ΘΕΟΦΙΛΑΤΟΥ,
ΗΛΕΚΤΡΑ ΚΑΝΑΤΣΟΥΛΗ ΚΑΙ
ΒΙΒΙΑΝΝΑ ΛΟΥΚΕΡΗ.

Ζωή σαν παραμύθι

ΕΝΑ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ
ΜΕ ΤΟΥΣ
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΥΣ
ΣΤΑΘΜΟΥΣ
ΤΗΣ ΠΟΛΥΚΥΜΑΝΤΗΣ
ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΣΠΟΥΔΑΙΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΤΗΣ ΑΛΚΗΣ ΖΕΗ

1923

1929

1933

1926

1932

1923

Γεννιέται στην Αθήνα, στην οδό Κέας, στην πλατεία Κολιάτσου, στις 15 του Δεκέμβρη.

1926

Λόγω της φυματίωσης της μητέρας της, περνά τα πρώτα παιδικά της χρόνια στη Σάμο, μαζί με την κατά δύο χρόνια μεγαλύτερη αδερφή της Λευούλα, στο σπίτι του παππού της Γεωργίου Σωτηρίου, στο Μαλαγάρι της Σάμου.

1929

Επιστρέφει μαζί με την αδερφή της στην Αθήνα και στην οικογένειά της, η οποία έχει πλέον εγκατασταθεί στο Μαρούσι. Ξεκινά το σχολείο σε ένα μικρό ιδιωτικό της περιοχής.

1932

Η οικογένεια μετακομίζει στην Αθήνα, μετά την πλήρη ανάρρωση της μητέρας της.

1933

Ο δίδυμος αδερφός της μητέρας της, Έλλης Σωτηρίου, ο γνωστός θείος Πλάτων από το ομότιτλο βιβλίο της, παντρεύεται τη Διδώ Σωτηρίου, η οποία αποτέλεσε πρότυπο για την Άλκη, ένα πρόσωπο που την επηρέασε και την ενέπνευσε στη μετέπειτα πορεία της.

1935

1940

1938

1935

Στο σχολείο όπου φοιτά, ένα ιδιωτικό με φασιστικές αντιλήψεις, στο οποίο διδάσκει Μαθηματικά ο θείος της Πλάτων, γνωρίζει στις αρχές του Γυμνασίου τη Ζωρζ Σαρή, που γίνεται επιστήθια φίλη της.

«Έπεσε θρήνος όταν οι γονείς μάς είπαν πως αλλάζουμε σχολείο. Η Ζωρζ μ' έβαλε να ορκιστώ πως δεν θα κάνω καινούργιες φίλες και πως θα μισήσω το καινούργιο σχολείο. Από φίλες μπορεί να μην έβαλα καμιά στη θέση της, το καινούργιο σχολείο όμως κι η Λενούλα κι εγώ το αγαπήσαμε αμέσως. Ήτανε σαν να βγαίναμε από μια σκοτεινή καταπακτή στο άπλετο φως. Εκεί από άσημο κοριτσάκι ξεδιπλώθηκα κι απέκτησα φτερά».

«ΜΙΑ ΖΩΗ
ΜΕ ΠΕΡΙΜΕΝΕ
Η ΖΩΡΖ.

ΣΕ ΛΙΜΑΝΙΑ,
ΣΕ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙ-
ΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ,
ΣΕ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ».

1938

Τόσο η Άλκη όσο και η αδερφή της Λενούλα αλλάζουν σχολείο και φοιτούν πλέον στη Σχολή Αηδονοπούλου, ένα προοδευτικό για την εποχή του εκπαιδευτικό ίδρυμα. Στο ίδιο σχολείο εργάζεται πλέον και ο θείος Πλάτων. Η Άλκη αρχίζει να δημοσιεύει τα πρώτα της κείμενα στη σχολική εφημερίδα.

1940

Αναλαμβάνει με την παρότρυνση της καθηγήτριας Καλλιτεχνικών Ελένης Θεοχάρη-Περάκη να γράφει τα κείμενα για την ομάδα κουκλοθέατρου του σχολείου. Ένας από τους ήρωες που δημιούργησε, ο Κλούβιος -ένα ναυτάκι που παραπέμπει στον Οδυσσέα-, έγινε κατοπινά ο ήρωας του γνωστού κουκλοθέατρου «Μπαρμπα-Μυτούσης». Και κάπως έτσι γεννήθηκαν οι περίφημες «Κλαψωδίες», παρωδίες των ραψωδιών της Οδύσσειας.

1941

1943

«Να με πάλι τα μεσημέρια στο μαρμάρινο τραπέζι της κουζίνας. Όλο μουτζουρώνω, γράφω και σκίζω. Ευτυχώς η Διδώ μου έχει δώσει μπλόκικο δημοσιογραφικό χαρτί. [...] Εγώ διασκέδαζα φτιάχνοντας ένα ανθρωπάκι που το είπα Κλούβιο. Δεν το ζωγράφισα, αφού δεν μπορούσα να τραβήξω ούτε μια γραμμή. Το έφτιαχνα όμως μέσα στο κεφάλι μου και κάθε τόσο έγραφα μια λέξη στο χαρτί. Ο Κλούβιος θα ήτανε ένα ναυτάκι, μα παιδάκι ναυτάκι, που θα το είχε σκάσει από το σπίτι του για να βρει τον Οδυσσέα και να ταξιδέψει μαζί του. Ναι, θα έγραφα τις περιπέτειες του Οδυσσέα που από τριών χρονών άκουγα τον παππού να μας τις διηγείται. Θα ήτανε όμως παραλλαγμένες και δεν θα τις έλεγα Ραψωδίες αλλά Κλαψωδίες, και θα μπερδευόνταν οι θεοί του Ολύμπου με την κυρία Μίνα κι άλλους καθηγητές, κι ό,τι συνέβαινε στο σχολείο και γύρω μας. Ο Κλούβιος θα έκανε όλες τις αταξίες και τις βλακειές και θα μπερδευε τις περιπέτειες του Οδυσσέα, μα πάντα στο τέλος αυτός ο μικρός κάτι θα έκανε και θα τους γλίτωνε όλους».

1941

Στα τέλη Οκτωβρίου η Κλαψωδία νούμερο τέσσερα, με τίτλο «Ο Οδυσσέας και η Καλυψώ», παρουσιάζεται στο κτίριο της οδού Ζαΐμη, όπου έχει μεταφερθεί το Γυμνάσιο της Σχολής Αηδονοπούλου μετά την κήρυξη του πολέμου. Την παράσταση παρακολουθούν ο Ανδρέας Εμπειρικός, ο Οδυσσέας Ελύτης, ο Νίκος Γκάτσος, ο Μάριος Πλωρίτης και ο θεατρικός συγγραφέας Γιώργος Σεβαστίκογλου, μελλοντικός σύζυγος της Άλκης. Στο τέλος του έργου, η Καλυψώ αυτοκτονεί λέγοντας την περίφημη φράση «Είμαι ένα θλιμμένο καλαμπόκι», που μένει στη μνήμη του Εμπειρικού και την ανασύρει όταν ξανασυναντά την Άλκη 21 χρόνια αργότερα, στη Μόσχα.

1943

Ξεκινά τις σπουδές της στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και γίνεται μέλος της ΕΠΟΝ. Στα τέλη της ίδιας χρονιάς περνά την πόρτα των γραφείων της *Νεανικής Φωνής*, ενός λογοτεχνικού περιοδικού της εποχής, και παραδίδει στον Κωστή Σκαλιόρα, μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού, το πρώτο της διήγημα, με τίτλο *Κοντά στις ράγες*. Έκτοτε, στο ίδιο περιοδικό δημοσιεύονται διάφορα διηγήματά της.

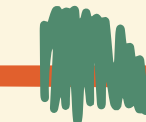
1945

1951-1953

1948

1954

1945

Γράφεται στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών, όπου παρακολουθεί μαθήματα υποκριτικής με δασκάλους τον Δημήτρη Ροντήρη και τον Αιμίλιο Βεάκη. Παντρεύεται στις 3 Νοεμβρίου τον Γιώργο Σεβαστίκογλου.

1948

Ο σύζυγός της Γιώργος Σεβαστίκογλου αναχωρεί για την Τασκένδη κι εκείνη μεταφέρεται στο Τμήμα Μεταγωγών κι αποκεί εξορίζεται στη Χίο.

1951-1953

Ζει στην Ιταλία για δύο χρόνια, περιμένοντας βίζα για τη Σοβιετική Ένωση, στην προσπάθειά της να ξανασμίξει με τον σύζυγό της. Στο διάστημα αυτό συνεργάστηκε με τον Ντε Φιλίππο σε θεατρικές του παραστάσεις. Επίσης, μετέφρασε στα ελληνικά έργα του γνωστού συγγραφέα Τζάνι Ροντάρι.

1954

Φτάνει στην Τασκένδη, για να συναντήσει τον σύζυγό της, που βρίσκεται εκεί από το 1948.

1955

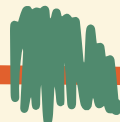
1959

1957

1961-1963

στο τμήμα σεναριογραφίας του
Ινστιτούτου Κινηματογράφου.

1959

Γεννιέται ο γιος της Πέτρος.

1961-1963

Κατά την παραμονή της στη
Σοβιετική Ένωση, γράφει διηγή-
ματα που τα στέλνει στην Ελλά-
δα και δημοσιεύονται στο πε-
ριοδικό *Επιθεώρηση Τέχνης*, τα
οποία εκδίδονται σε βιβλίο το
1977, από τις εκδόσεις Κέδρος,
με τίτλο *Αρβυλάκια και γόβες*.

1955

Γεννιέται η κόρη της, στις 27
Απριλίου, στο μακρινό Ουζμπε-
κιστάν. Ακριβώς την ίδια ημε-
ρομηνία δεκατέσσερα χρόνια
νωρίτερα οι Γερμανοί μπήκαν
στην Αθήνα. Η οδυνηρή αυτή

ανάμνηση οδηγεί την Άλκη να
ονομάσει την κόρη της Ειρήνη.

1957

Με τον Γιώργο Σεβαστίκογλου
και την κόρη τους μετακομίζουν
στη Μόσχα, όπου σπουδάζει

1963

1967

1964

1963

Κυκλοφορεί το πρώτο της μυθιστόρημα, από τις εκδόσεις Θεμέλιο, με τίτλο *Το καπλάνι της βιτρίνας*, το οποίο έχει εμπνευστεί από τα παιδικά της χρόνια στη Σάμο και είναι σχεδόν αυτοβιογραφικό. Το μυθιστόρημα που γράφτηκε κατά την παραμονή της στην ΕΣΣΔ αποτελεί έργο-σταθμό για την

ελληνική παιδική λογοτεχνία, ενώ θεωρείται πλέον κλασικό της παγκόσμιας λογοτεχνίας για παιδιά, με συνεχείς επανεκδόσεις στην Ελλάδα και πολλές μεταφράσεις και διακρίσεις στο εξωτερικό.

1964

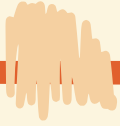
Επιστρέφει στην Ελλάδα με τα δύο παιδιά της και έπειτα από

έναν χρόνο ακολουθεί και ο σύζυγός της.

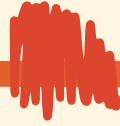
1967

Με τον ερχομό της Χούντας, η οικογένεια εγκαταλείπει πάλι την Ελλάδα. Αυτή τη φορά ο τόπος διαμονής τους είναι η Γαλλία, και συγκεκριμένα το Παρίσι, απ' όπου επιστρέφουν μετά τη δικτατορία.

1971

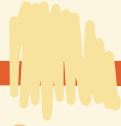
1977

1987

1975

1981

1971

Κυκλοφορεί το μυθιστόρημά της *Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου*, από τις εκδόσεις Κέδρος, το οποίο γράφει κατά την παραμονή της στο Παρίσι.

1975

Κυκλοφορεί το βιβλίο της για παιδιά *Ο θείος Πλάτων*, εμπνευσμένο από τον αγαπημένο της θείο, τον δίδυμο αδερφό της μητέρας της.

1977

Την ίδια χρονιά που εκδίδεται η συλλογή διηγημάτων της *Αρβυλάκια και γόβες* κυκλοφορεί και το νεανικό της μυθιστόρημα *Κοντά στις ράγιες*, με φόντο την προεπαναστατική Ρωσία.

1981

Κυκλοφορεί το πρώτο της εικονογραφημένο βιβλίο με τίτλο *Μια Κυριακή του Απρίλη*, σε εικονογράφηση της Σοφίας Ζαραμπούκα και μια ωραία

φιλία ξεκινά ανάμεσα στις δύο δημιουργούς. Την επόμενη χρονιά, συνεργάζονται ξανά και κυκλοφορεί το βιβλίο *Τα παπούτσια του Αννίβα*.

1987

Κυκλοφορεί το πρώτο της βιβλίο για μεγάλους, με τίτλο *Η αρραβωνιαστικιά του Αχιλλέα*, από τις εκδόσεις Κέδρος, που αποτελεί τομή στη νεότερη πεζογραφία μας.

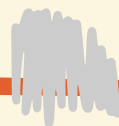
1990

1995

2002

1993

1997

1990

Το καπλάνι της βιτρίνας διασκευάζεται για τη μικρή οθόνη σε σενάριο και σκηνοθεσία του Πέτρου Λύκα και προβάλλεται από την ΕΤ1 (10 επεισόδια). Πεθαίνει την 1η Δεκεμβρίου ο Γιώργος Σεβαστίκογλου.

1993

Κυκλοφορεί το *Θέατρο για παιδιά*, το οποίο περιλαμβάνει τα θεατρικά έργα: 1. *Ο κεραμιδοτρέχαλος* (ελεύθερη διασκευή από το μυθιστόρημα της Άσριντ Λίντγκρεν *Ο Κάρλσον και ο Μπόμπιρας στη στέγη*), 2. *Ματίας ο πρώτος, Τα παιδιά στη Βουλή / οι μεγάλοι στο σκαμνί* (ελεύθερη διασκευή από το μυθιστόρημα του Πολωνού συγγραφέα Γιάννους Κόρτσακ).

1995

Κυκλοφορεί *Η μωβ ομπρέλα* που μαζί με το *Καπλάνι της βιτρίνας* και τον *Μεγάλο περί-*

πατο του Πέτρου συνιστούν μια άτυπη τριλογία.

1997

Μαζί με τη Σοφία Ζαραμπούκα κυκλοφορεί το βιβλίο *Η Αλίκη στη χώρα των μαρμάρων*, που φέρνει τους νεαρούς αναγνώστες σε επαφή με την ιστορία και το όραμα της επιστροφής των μαρμάρων του Παρθενώνα.

2002

Κυκλοφορεί το νεανικό μυθιστόρημά της *Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της* που θίγει τη χρήση εθιστικών ουσιών, το οποίο αποσπά το βραβείο του Κύκλου Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, του περιοδικού *Διαβάζω* (2003) και στη Γαλλία το βραβείο των «Βιβλιοφάγων» (2005).

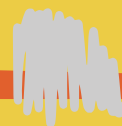
2006

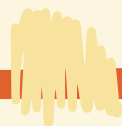
2010

2013

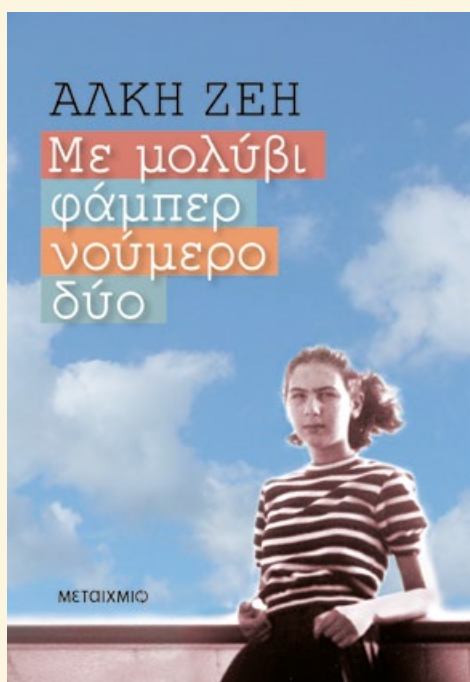
2007

2012

2014

2006

Κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Καστανιώτη οι περίφημες *Γατοκουβέντες*.

2007

Κυκλοφορεί το βιβλίο *Ο ψεύτης παππούς*.

2010

Τιμάται με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το σύνολο του έργου της.

2012

Αναγορεύεται επίτιμη διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Κύπρου.

2013

Κυκλοφορεί το αυτοβιογραφικό της βιβλίο *Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο*, από τις εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ.

2014

Αναγορεύεται επίτιμη διδάκτωρ του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

2015

2015

Λαμβάνει τον Χρυσό Σταυρό του Τάγματος της Τιμής, διάκριση που αποδίδεται από τον/την Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε διαπρεπείς προσωπικότητες των τεχνών, των επιστημών και των γραμμάτων.

Αναγορεύεται επίτιμη διδάκτωρ της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών.

Τιμάται από τη Γαλλία με τον τίτλο του Ταξιάρχη του Τάγματος των Τεχνών και των Γραμμάτων (Commandeur de l'Ordre des Arts et des Lettres).

2016

Συμμετέχει στις ομιλίες του TEDx στην Αθήνα περιγράφοντας το ταξίδι της ζωής της και πώς οι εμπειρίες της σημάδεψαν την πορεία και το έργο της.

2017

Προβάλλεται στη μεγάλη οθόνη το ντοκιμαντέρ «Ο μεγάλος περίπατος της Άλκης» σε σκηνο-

2017

θεσία της Μαργαρίτας Μαντά και σε σενάριο του γιου της Πέτρου Σεβαστίκογλου. Ένας κινηματογραφικός περίπατος στην πολυτάραχη ζωή και το πλούσιο έργο της.

2019

Κυκλοφορεί το τελευταίο της μυθιστόρημα για παιδιά, με τίτλο *Ένα παιδί από το πουθενά*, από τις εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ, στο οποίο γράφει με τη φωνή ενός παιδιού και αφηγείται την περιπέτεια του να μεγαλώνεις σήμερα.

Τον Δεκέμβριο της ίδιας χρονιάς πραγματοποιείται στο Μέγαρο Μουσικής η τελευταία δη-

2020

μόσια εκδήλωση προς τιμή της. Συμμετέχουν και μιλούν για αυτήν επιστήθιοι φίλοι της, μεταξύ των οποίων ο Τίτος Πατρίκιος και η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ.

2020

Πεθαίνει πλήρης ημερών στις 27 Φεβρουαρίου.

Τον Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς κυκλοφορεί το εικονογραφημένο βιβλίο της *Ο νυχτερινός περίπατος της γιαγιάς*, ένα προφητικό κείμενο για την έξοδό της από τη ζωή. Τον Δεκέμβριο κυκλοφορεί σε graphic novel *Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου*, σε διασκευή της Αγγελικής Δαρλάση, με τις εικόνες του Δημήτρη Μασώρου. Ένα εγχείρημα που είχε ξεκινήσει με τη δική της έγκριση, αλλά δεν πρόλαβε να δει ολοκληρωμένο. Την επόμενη χρονιά (2021) διασκευάζεται σε graphic novel και *Το καπλάνι της βιτρίνας* από τις δημιουργούς κόμικς Γεωργία Ζάχαρη και Στέλλα Στεργίου.

2023

2023

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΑΝΑΚΗΡΥΣΣΕΙ ΤΟ 2023
ΩΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΤΟΣ
ΑΛΚΗΣ ΖΕΗ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ
ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ 100 ΧΡΟΝΩΝ
ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ.

Η ΑΛΚΗ ΖΕΗ (1923-2020)

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ
ΣΤΑΘΕΡΗ ΑΞΙΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΜΑΣ.

Μπορεί να έγραφε κυρίως για παιδιά, όμως το έργο της απευθύνεται και στους ενήλικες. Στα βιβλία της η συγγραφέας μετατρέπει προσωπικά της βιώματα σε μυθιστορηματικές καταστάσεις, κρατώντας πάντα την απαραίτητη απόσταση από το αυτοβιογραφικό στοιχείο, αλλά επιτρέποντας στους ήρωές της να βλέπουν τα πράγματα με τη δική της θεώρηση. Ανήκοντας σε μια γενιά της οποίας οι ατομικές φιλοδοξίες υποχώρησαν μπροστά στα συλλογικά οράματα και στα συνταρακτικά γεγονότα που αναγκαστικά ισοπέδωναν την προσωπική ζωή, κι έχοντας συμβαδίσει με την πρόσφατη ιστορία της Ελλάδας, των ανατροπών, των διωγμών, της αγωνίας για το αύριο, της συμμετοχής στους αγώνες για ελευθερία και δημοκρατία, αισθανόταν ανέκαθεν το χρέος να καταγράψει σημαντικές ιστορικές στιγμές για χάρη των νεότερων γενιών· χωρίς ίχνος διδακτισμού, αλλά με τη διάθεση να προκαλέσει προβληματισμό πάνω σε πλήθος διαχρονικών αξιών και σύγχρονων αλλά και πανανθρώπινων θεμάτων που αποτυπώνει στα έργα της με εξαιρετική λογοτεχνικότητα, καλοδουλεμένη πλοκή και διάσπαρτο χιούμορ.

Η Άλκη Ζέη θεωρείται πρωτοπόρος, καθώς καθιέρωσε ένα νέο στιλ στο νεανικό μυθιστόρημα, τόσο από την άποψη του ζωντανού, αυτοβιογραφικού ύφους όσο και της εισαγωγής του πολιτικού, κοινωνικού και ιστορικού στοιχείου στο είδος. Είναι διεθνώς αναγνωρισμένη, πολυβραβευμένη τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό με τα πιο σημαντικά βραβεία. Ο καθαρός τρόπος γραφής της, η γλωσσική αρτιότητα, η κρι-

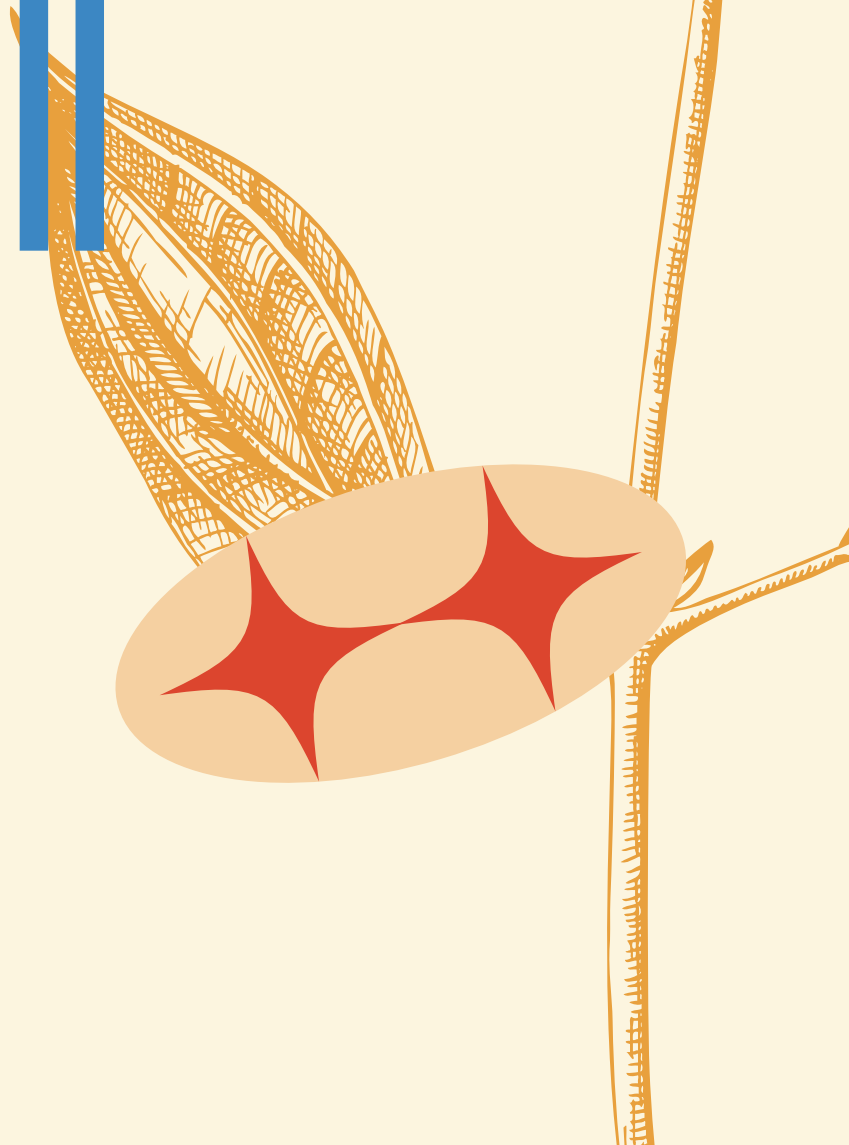
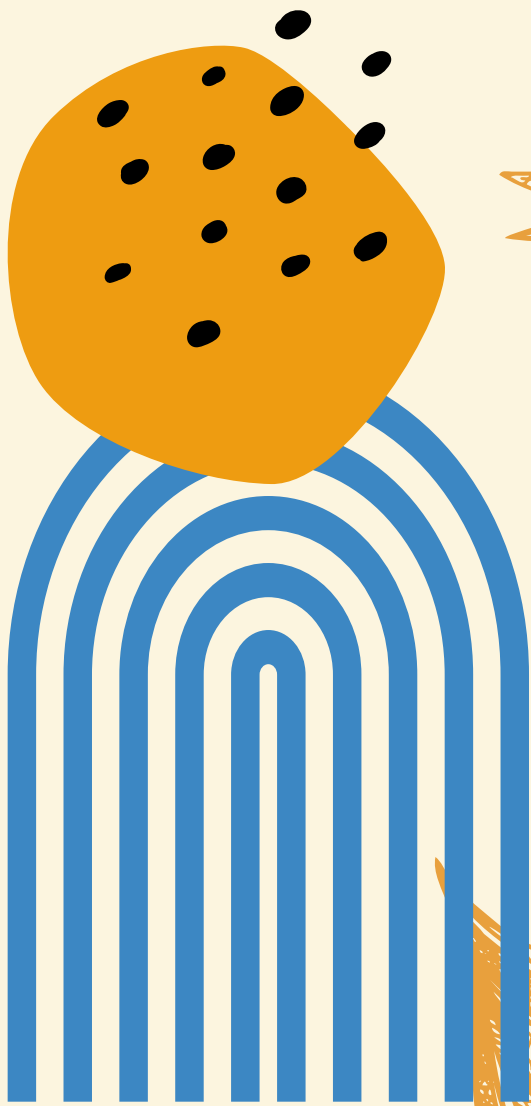

τική στάση απέναντι σε πρόσωπα και καταστάσεις, το χιούμορ και η διεισδυτική ματιά στα γεγονότα είναι τα χαρακτηριστικά των έργων της που έχουν αγαπηθεί από το ελληνικό και το ξένο αναγνωστικό κοινό. Τα βιβλία της, που έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες, προτείνονται επίσης για ανάγνωση και για μελέτη σε πολλά σχολεία άλλων κρατών. **Τα σημερινά παιδιά έχουν πλέον την ευκαιρία να γνωρίσουν κείμενά της και μέσα στα σχολικά τους βιβλία, όπου είναι ανθολογημένα έργα της.**

Η ίδια έχει επίσης μεταφράσει από τα γαλλικά, τα ιταλικά και τα ρωσικά αρκετά βιβλία. Ως «πρύτανις» της παιδικής λογοτεχνίας αλλά και πεζογράφος σημαντικών έργων για ενήλικες, ως συγγραφέας που παρέμεινε ενεργή μέχρι το τέλος της ζωής της και άνθρωπος που συμμετείχε στα κοινά και συνομιλούσε τακτικά με τους αναγνώστες της, η Άλκη Ζέη αποτελεί ένα σημαντικό κεφάλαιο του πολιτισμού μας.

Εγώ είμαι πάντα
με τους μικρούς!
Άλκη Ζέη

Ακολουθήστε την Άλκη Ζέη

ΑΝΑΚΑΛΥΨΤΕ ΜΟΝΑΔΙΚΑ
ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ
ΤΗΣ ΑΛΚΗΣ ΖΕΗ, ΒΙΝΤΕΟ,
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ, ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ,
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ,
ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΕΣ ΣΤΗ ΖΩΗ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ.

alkizei.com

metaixmio.gr

facebook.com/alkizei1925

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ